

Ludrovský hlásnik

Občasník obyvateľov obce Ludrová

8. júl 2008

ročník XII.

číslo 2

Zo zasadnutí Obecného zastupiteľstva

Dňa **09.05.2008**, rokovalo Obecné zastupiteľstvo po druhýkrát v tomto roku. Na úvod sa poslanci venovali **Záverečnému účtu obce** za rok 2007. Záverečný účet **neschválili**, nakoľko vznikli rozdiely oproti Plneniu rozpočtu za rok 2007 v plánovaných položkách. Poslanci požiadali prizvať na zasadnutie účtovníčku OcÚ k vysvetleniu týchto rozdielov. Taktiež prijali zmenu – predkladať zastupiteľstvu plnenie rozpočtu kvartálne, nie polročne.

V ďalšom sa poslanci venovali výberu dodávateľa prác na opravu poslednej časti miestnej komunikácie – ulice pod cintorínom. Z troch predložených ponúk vybrali firmu **Ing. Vladimíra Richtárika – RILINE** Ružomberok, ktorá ponúkla najnižšiu cenu **1,414 mil. Sk**.

Potom sa venovali žiadostiam občanov (Vlastimil Dutka, Rastislav Macko) o odkúpenie častí obecných parciel. Na záver schválili **Igora Cáracha** za člena komisie na ochranu verejného záujmu a za predsedu komisie pre ŽP. Taktiež schválili mimoriadnu dotáciu **12.000,- Sk**, DOMKE - združenie saleziánskej mládeže Ludrová, na zabezpečenie cyklistickej **akcie Don Bosco TOUR** – Taliansko.

V ďalšom bode si poslanci vypočuli Správu o hospodárení **spol. Travertín** za rok 2007, ktorú prečítal konateľ Ing. Stopiak. Spoločnosť dosiahla celkové tržby 1.184 mil. Sk, čo je o 289 tis. Sk viac oproti roku 2006. Náklady v roku 2007 dosiahli výšku 912 tis. Sk. Zisk pred zdanením predstavoval 271 tis. Sk. Poslanci zobrali správu na vedomie.

Na záver zastupiteľstvo schválilo žiadosti o odkúpenie častí obecných parciel pre RK cirkev, farnosť Ludrová (pozemok okolo kostola) a A. Fillovú (predzáhradka).

(pd)

V čísle si prečítate:

- Zo zasadnutí OZ
- Správy z obce
- Z histórie obce
- Dejiny Slovenska
- Zaujímavosti
- Okienko ZŠ a MŠ
- Karháme
- Šport – úspešný futbal
- Obrazové správy

Štvrtáci so svojim tablom
v okne OcÚ

Škody spôsobené výkonom práva poľovníctva a zverou

S riešením uvedenej problematiky sa obrátili zástupcovia pestovateľov v našej obci na vedenie obce, ktoré dňa **05. 06. 2008** zvolalo stretnutie všetkých zainteresovaných strán: Obvodný lesný úrad v Ružomberku, PZ Salatín v Lipt. Štiavnici, PZ Brankov Ružomberok, OcÚ Ludrová, OcÚ Lipt. Štiavnica, OcÚ Štiavnička a zástupcov pestovateľov.

Pri riešení škôd spôsobených lesnou zverou sa postupuje podľa zák. č. 23/62 Z. z. o poľovníctve, pričom užívateľ poľovného revíru (PZ) je povinný uhradiť nielen škodu, ktorá bola spôsobená výkonom práva poľovníctva na poľovných pozemkoch alebo na poľných plodinách, ale aj škodu, ktorú v poľovnom revíre na poľovných pozemkoch a poľných plodinách dosiaľ nezobratých spôsobila úžitková zver.

Užívateľ poľovného pozemku (pestovateľ) je povinný urobiť primerané opatrenia na zabránenie škôd spôsobených zverou, pričom však nesmie sa zver zraňovať. Pokiaľ užívateľ poľovného pozemku takéto opatrenia neurobí, znižuje sa náhrada škody podľa miery zavinenia. Škody spôsobené zverou na nepoľovných pozemkoch sa nenahrádzajú. Škody spôsobené na plodinách nezobratých v agrotechnických lehotách sa neuhrádzajú.

Postup pri uplatňovaní si náhrady škôd:

- poškodený (pestovateľ) **nahlási** písomne užívateľovi poľovného revíru (PZ) vzniknutú škodu na poľnohospodárskych plodinách

- poškodený a užívateľ poľovného revíru sa majú o náhrade škody **dohodnúť**
- ak sa nedohodnú, rozhodne o povinnosti na náhradu škody trojčlenná rozhodcovská komisia (zástupca Obvodného lesného úradu Ružomberok – predseda komisie, zástupca Okresného poľovníckeho zväzu a zástupca obce v obvode, ktorej škoda vznikla)
- ak poškodený **neoznámi** predsedovi rozhodcovskej komisie spôsobenú škodu a požadovanú výšku náhrady **do 14 dní** odo dňa, keď škoda vznikla a ak neohlási súčasne, aké opatrenia urobil na zabránenie škôd spôsobených zverou, **stráca nárok** na náhradu.
- pred nahlásením rozhodcovskej komisii, je poškodený povinný zabezpečiť si znalecký posudok (ohodnotenie) spôsobenej škody odbornou organizáciou (záhradkársky zväz,...)

Na stretnutí bolo ďalej dohodnuté:

- v miestach pohybu zveri riešiť ochranu oplôtkami (koly si zabezpečia vlastníci, páska sa bude nachádzať na OcÚ)
- starostovia obcí napíšu a zašlú písomnú žiadosť Ministerstvu o riešenie problematiky v novom zákone o poľovníctve, ktorý sa pripravuje
- poľovnícke združenia zabezpečia rozpis strážnej služby v problémových oblastiach, pričom pestovatelia majú možnosť zapojiť sa do strážnej služby

(pd)

Podakovanie

Vedenie obce touto cestou ďakuje doterajšiemu riaditeľovi ZŠ Ludrová **Mgr. Petrovi Kulichovi**, za prácu, ktorú v uplynulých dvoch školských rokoch odvedol v prospech školy a obce. Jeho príchodom do školy nastala zmena – oživenie jednak činnosti školy, ako aj jej pôsobenie v rámci obce a blízkeho okolia. Počas pôsobenia dokázal stmeliť kolektív a zapáliť rodičov pre tie akcie a podujatia, ktoré v uply-

nulých dvoch rokoch škola zrealizovala. Taktiež mu ďakujem, za bezproblémovú spoluprácu s obecným úradom.

Na novom pôsobisku mu želáme všetko najlepšie, ešte mnoho skvelých nápadov, aby aj v Liskovej našiel pochopenie a podmienky pre tvorivú prácu.

Peter Dutka – starosta obce

Zoznámte sa s geografickými a geomorfologickými pomermi našej doliny

V ďalšej časti poznávania nášho okolia sa začneme oboznamovať s geografickými, geologickými a aj geomorfologickými pomermi nášho okolia. Neľakajte sa! Budeme sa s tým oboznamovať postupne, aby sme vedeli, čo sa v našom blízkom okolí, ale aj dolu pod našimi nohami v zemi nachádza. Najskôr trochu geografie. Naša Ludrovská dolina je zemepisne súčasťou tzv. skupiny Salatína v severozápadnej časti Nízkych Tatier. Severné výbežky salatínskej skupiny siahajú ku rieke Váh. Západná hranica sa kryje s hranicou Nízkych Tatier a tou je údolie Revúckej doliny, od Ružomberka po Lipt. Osadu. Tento úsek je veľmi podobný Veľkej Fatre. Z južnej strany tvorí hranicu Lúžňanská dolina od Lipt. Osady po sedlo Prievalec. Na východe sú doliny Komornická, Štiavnická a uzaviera ich Lupčianska dolina. Nakoľko naša oblasť leží bokom od hlavných turistických trás a smerov, dosť izolovane od hlavného hrebeňa Nízkych Tatier je menej frekventované, pritom zaujímavé a predstavuje ešte určitú zónu ticha. V dôsledku vápencového zloženia vykazuje bohatú oku lahodiacu vertikálnu i horizontálnu členitosť. Najvyšším vrcholom v celej oblasti je vrchol

Salatína 1630 m. Je začlenený do Štátnej prírodnej rezervácie. V južnej časti Ludrovskej doliny je oblasť Veľkého Brankova 1134 m. Je to krajinársky veľmi cenná oblasť s partiami horských lúk, ktoré naši starí rodičia využívali na výrobu veľmi zdravého krmiva pre ovce a dobytok. Tieto lúky od jarných mesiacov až kým trávu nepokosili si veľmi chránili a na toto územie pre pasenie pustili len ovce, ale nie vysoký dobytok, aby nepoškodili plochu lúk. Dnes sa už žiaľ táto zásada nedodržiava. Lúky pustnú zarastajú lesným porastom a ani zákon o Národných parkoch, do ktorého patria aj naše Brankovské lúky, tomu nijako nepomáha. Ľudová architektúra, senníky, koliby sa stratili. Nikomu z toho čo tam bolo a už nie je nič nechýba. Ale ani nik nejakú výstavbu architektúry, ktorá tam bola nepodporí, ba skôr naopak, jej výstavbu bráni. Nám však ostáva za povinnosť, chrániť si to čo nám nechali naši rodičia, aby tí čo prídu po nás v krásnej scenérii našej doliny vždy našli aspoň malé miesto na odpočinok. Nabudúce sa zasa v krátkosti oboznámime s geologickými pomermi nášho okolia.

(jj)

Poznávajte históriu obce a nášho okolia

V predošlom čísle nášho Hlásnika sme putovaním dolu naším potokom Ludrovianka prišli až ku mostu pred Kajúchov. Neďaleko prítoku potôčka, čo tiekol v koryte dolu bývalou Zemianskou Ludrovou a potôčika čo tiekol v koryte dolu Villa Ludrovou, bolo postavené stavidlo, u nás nazývané „úpusť“, ktorým sa dal nastaviť stav vody smerom na sever na Sihot'. Nastavený stav vody tiekol popod mostík, ktorý je zasypáný pod cestou. Voda tiekla pomedzi Kajúchovie a Maršalovie domy aj pomedzi humná a záhrady, až ku drevenému žľabu, z ktorého voda padala na mlynské koleso vo Zvadovie mlyne. Tento mlyn bol v terajšej záhrade Petra Zvadu. Budovu starého mlyna zväľali v rokoch 1940-41. Od mlyna voda

v úzkom koryte tiekla vedľa záhrad dnešných domov radovej výstavby na Sihoti, ďalej už lemované vrbinami poza dnešné záhrady domov Filovie, Dutkovie až Matlákovie. Tam sa otočila voda v koryte smerom na východ a vtekala do žľabov, ktoré ju priviedli až na mlynské koleso v Púčkovie mlyne a píle. Koryto toho potoka bolo zároveň hranicou medzi Villa Ludrovou a Zemianskou Ludrovou do roku 1953. Za Púčkovie mlynom sa do spoločného toku pridružil aj potok, ktorý tiekol vedľa cesty a vytváral malý ostrovček povyššie mlyna. Za mlynom, tam kde padala voda na veľké koleso, bola veľká hĺbočina a veľké ryby – pstruhy. Asi 200 metrov na riečišti potoka, bol cez potok „brod“, ktorý nazývali na Starej píle.

Poznávajte históriu obce a nášho okolia (pokračovanie zo str. 3)

V minulosti tam vraj bola pila. Voda v potoku ohradenom vysokými vrbinami preteká popri kaplnke sv. Jána smerom na sever. Tam vedľa mostu nad potôčkom riečky Štiavničianky sa spájajú do jedného toku a úplne novým korytom sa vlievajú do Váhu. Naším putovaním dolu potokom sme sa

oboznámili s prítokmi v našej doline, priechodom cez našu dedinu až do ústia vo Váhu. Záverom by som chcel pripomenúť len toľko, aby sme odpadkami a smeťami neznečisťovali vodu v našom potoku, lebo sa hovorí, že voda a vzduch je zdroj nášho života.

(jj)

Spomienka na Jánske spevy

Pomalým krokom popri bicykli hore ulicou kráčal starší pán. Keď prišiel pred budovu Základnej školy zastavil sa a rozhladol sa dookola. Poznával priestor, ktorým pred mnohými rokmi prechádzal ako žiak blízkej školy. Pozorujúc ho z hornej časti ulice som pristúpil ku nemu a pýtam sa ho: „Čo ty tu robíš, kde sa tu berieš?“ zahľadel sa na mňa a hneď odpovedal. „Prišiel som sem lebo tu som chodil do tejto školy a prežíval so spolužiakmi chvíle môjho detstva.“ Rozhliadajúci sa po okolí mi ukazoval. Tam v tom kúte pod učiteľským humnom v tieni Hýrošovie domu bola malá drevená chalúpka. V tej chalúpke bývala jedna starenka teta Hýrošová. Mala prímenie „Hrubá groška“. Žila v tej chalúpke sama a mala slabý zrak. Popri tej chalúpke bol chodník cez Švošovie a Kmeťovie dvor popri humnách, ktorým sme chodili do školy. Tu v tej časti obce čo nazývali Kaluž, bolo veľa detí, spolužiakov, skoro tou. Kým sme my tie práce robili, teta uvarila lipového čaju vo veľkom hrnci. Potom nám na malé kúsky rozkrájala švábovníka, posadila nás na lavicu aj na kanap pri stole a takto hoci skromne, ale láskavo nás pohostila a veľmi nám d'akovala. Potom ešte dodala, keď sme už skoro za tmy sa rozchádzali domov: „Už som ani neverila, že sú ešte dobré deti na svete. Ja

v každom dome. Keď nás tá stará teta požiadala, tak sme jej ochotne priniesli v drevenej krhle čerstvej vody zo žliebka od Slimákov. Raz v jeseni to si dobre pamätám doviezli jej palivové drevo – polená. Furman jej ho zložil tuto pred Závozok. Keď sme vyšli popoludní zo školy sa nás pán učiteľ Cibulka spýtal, či by sme niektoré drevo nepomohli poprenášať ku tete Hýrošovej ku chalúpke. Ihneď sme odložili knihy a písanky do vchodu budovy školy a dali sa do práce. Za chvíľu bolo drevo odnesené ku chalúpke. V sobotu popoludní chlapci Peter a František Dutka spolu s Viliamom Švošom vyhlásili, že to drevo by bolo dobre aj popáliť. Popoludní sa nás nazbieralo asi desať, doniesli si z domu píľky aj krosienka a drevo sme do večera popíľili aj uložili pod strechu. Nelenili ani staršie dievčatá, tie prišli do domu ku tetke, doniesli žitnej slamy, na výmenu v posteli. Vyumývali jej v dome povalu, okná aj podlahu. Domček zažiaril čisto som deti nemala a teraz si myslím, že ste všetci moji. Moja izbička je čistá a pripravená na oslavu sviatku Všetkých svätých.“ To je spomienka, ktorá sa mi nezmazateľne zapísala do mojej pamäti, preto sa sem rád vraciam na prechádzky.

(jj)

Touto cestou sa chceme poďakovať celej rodine, priateľom a všetkým známym, ktorí vyprevadili na poslednej ceste nášho drahého a milovaného otca

Jána Hanku

Tým nám pomohli zmierniť náš veľký žiaľ, ktorý trpko skľučoval naše srdcia.

Rodina i naďalej Hanková

Organ – kráľ hudobných nástrojov

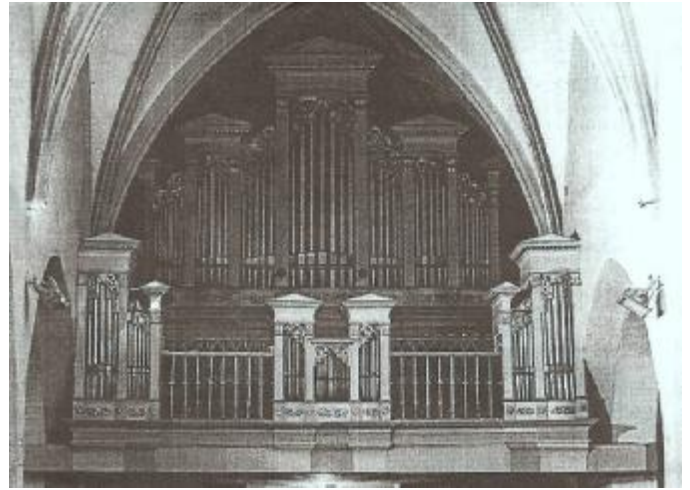
Historizmus alebo perspektíva???

Pápež Pius XII. v encyklike *Musicae sacrae disciplina* (1953) hovorí o organe toto: „prispeva k cirkevným obradom obdivuhodným leskom a osobitným majestátom, na druhej strane pozdvihuje dušu veriacich vážnym a príjemným zvukom, naplňajúc mysle radosťou!“

Je to skutočne tak? Má organ, ako taký, perspektívu z hľadiska cirkvi a svetskej hudby aj do ďalšieho tisícročia?

Organ sa v priebehu svojich vyše dvetisícročných dejín neustále menil a vyvíjal a ideálmi doby a hudby. Organu sa dostávali tie najvyššie počty, napr. v byzantskej ríši bol organ najväčším cisárskym darom, za stredoveku bol povyšovaný do šľachtického stavu. Opak toho bola reformácia a Veľká Francúzska revolúcia (1789), keď organy zhadzovali z chórov. Takto významné metropoly (napríklad Paríž) prišli o množstvo krásnych organov. Boli ešte mnohé temné roky organa, ktoré ho na čas tak ponížili, že bol už nástrojom pohanským, bezbožným i tmárskym. Nevypomstilo sa to iba organu, ale aj organistom, ktorých mali časom za poverčivých ľudí, ktorí sa oddávajú pohanstvu.

Skúsenosť dokázala, že ideologizovanie organa a jeho hry, prisvojovanie, obmedzo-

vane, a podriaďovanie časom vždy viedli k potlačeniu jeho umeleckej zložky, ba k úplnej negácii, čo sa organu napokon vypomstilo.

Napriek tomu cesta organa storočiami bola slávna a úrodná, ako o tom svedčí množstvo krásnej hudby. V podstate organa je zakotvená vyše dvetisícročná vlastnosť jeho neustáleho vývoja. Tá je súčasne jeho perspektívou a zárukou, že ostane živým kráľom nástrojov aj v ďalších dobách ľudstva a hudby....

*Spracoval Štefan Valášek,
študent konzervatória v Žiline*

Gotický Všetšvätický kostol v Ludrovej

Kusé správy z histórie kostola

Pôvodne pri kostole bola obec, ktorá patrila rodu Mindezenty, neskoršie templárom, ktorí mali na vrchu Mních mauseriu, údajne ich prior Hrberstein je tam pochovaný. Začiatkom XIV. storočia obec zaujal Donč, župan Liptova a Zvolena, pán a staviteľ hradu Likavky, ktorý ju pripojil k likavskému panstvu. Podľa ústneho podania i sám gróf Donč je tu pochovaný, lebo vraj tu v okolí nebolo iného kamenného chrámu. Kostol údajne patril pohanom, lebo v roku 1594 pri pohrebe vykopali z kameňa neforemnú hlavu – modlu. Ona modla tuším bola Baphomet, odznak to templárov, ktorí tu boli do roku 1311 a neskoršie tu boli zničení v Uhrách. Krištof Tholt

uvádza, že kostol už jestvoval v XI. storočí za kráľa Ladislava. Pôvodne to bola len svätyňa s obrazmi, ku ktorej počiatkom XII. storočia bola postavená hlavná loď so sekrestiou a v polovici XVII. storočia južná loď s vežou na západe. Do novopostavenej veže kanonik Ondrejkovič z Veľkej Štiavnice daroval dva zvony, ktoré roku 1829 boli prevezené do ludrovskej veže. Kanonická vizitácia Bélikova z roku 1825 hovorí, že tento kostol v Liptove je najstarší, vystavený ešte za čias kráľa Ladislava. Kanonická vizitácia z roku 1754 spomína, že svätyňa je sklepená a maľovaná, spomína tri oltáre Všetšvätých s korunovaním Panny Márie, Svätej Kataríny a Svätej Barbory. Maľba na vonkajšej

Gotický Všetšvätšký kostol v Ludrovej (pokračovanie zo str.5)

východnej stene predstavuje Ukrižovanie a Svätého Krištofa z roku 124. Víťazný oblúk mal priečne drevenú plastiku Kalvárie s plastikou Ukrižovania. Na Víťaznom oblúku dole Sv. Barbara a Sv. Margita, medzitým panny s lampami. Z vnútra svätyne sú anjeli s harfami, dole na strane evanjelia Sv. Katarína a na druhej strane Sv. Dorota. V západnom poli Korunovanie Panny Márie. Na severnej a južnej strane je maľba vytretá a zmiznutá, ukazujú sa tu proroci. Potom latinské nápisy. Ďalej odznaky evanjelistov. Na východnej strane Kristus v dúhe, vľavo je maľba vytretá. Po stenách Mária a Ján. Pod týmito sú vyvolenci a zatratenci. Po troch stenách svätyne sú výjavy zo života Krista. Sochy a maľby pochádzajú z XIII. a XIV. storočia a ostatné z XV. a XVI. storočia. Viktor Myškovský hovorí, že bočná doska na stolici vo svätyne je rímskej ornamentiky, iste zo starého stropu ako v Smrečanoch. Vchodové dvere na južnej lodi majú okutie zo starých pôvodných dverí hlavnej lode. Ján Vajdovský píše: okrem katedrálnych, levočských, Malej Lomnice, Stráže sú zaujímavé maľby v ludrovskom kostole Všetšvätých, ktorý je kostolom nástenných malieb, ktoré svojou farebnosťou prevyšujú všetky ostatné na Slovensku i keď v prevedení nemôžu s nimi veľmi súťažiť. Štefan Hýroš zastáva mienku, že to bol kostol templárov, usudzuje to z architektúry. Majiteľa potvrdzuje i povest', že z Mnicha podzemnými chodbami chodievali templári do tohto chrámu. Sú náznaky, že podzemná chodba vedie južným smerom na pahorkovitú vyvýšeninu Čerená, kde sa nachádza pozoruhodný kryt do podzemia. Z iniciatívy výtvarníka – reštaurátora Mikuláša Štalmacha previedli jaskyniari prieskumné práce, ktoré priniesli veľmi úspešné výsledky. Objavili tu drevené trámy a pri nich dva veľké opracované kamene, ktorými pravdepodobne bol uzatváraný vchod podzemnej chodby. Ďalším odstraňovaním vekmi nanosených zemín sa podarilo odborníkom preniknúť až do hĺbky 25 m. Je žiadúce, aby banskí odborníci vec premysleli ako ďalej, a tak umožnili bezpečné odkrývanie ďalších metrov podzemnej chodby, ktorá by iste povedala o histórii Liptova. Podľa fámy poľský kráľ Ján Sobiesky, ktorý roku 1683 sa vracal z oslobodenej Viedne do vlasti, bol vo Všetšvätškom kostole na bohoslužbách, kde vzdával vďaky Bohu za víťazstvo nad Turkami. Jeho kráľovské vojsko odpočívalo východne na lúke okolo studničky, ktorá sa dodnes volá Kráľová. Jozef Konyoki stanovuje čas malieb do XIV. storočia, čo dokazujú obleky vojakov, ako i riad koní. Ludrová, pôvodne Rudlová – ako ulica

Severná strana svätyne

Ružomberka s Bielym Potokom, Vlkoľincom a Černovou spomínajú sa už roku 1376. Liptovská Štiavnica sa spomína roku 1300, predtým patrila až do roku 1380 Tholtovcom, od XVI. storočia Rakovskovcom z Turčianskeho Rakova a Kasanickovcom. Zemianska Ludrová doložená roku 1505 patrila Tholtovcom a čiastočne Moyšovcom, ktorí pochádzali z trenčianskej obce Moyš. V Ludrovej ich prvý krát nachádzame roku 1657. V kanonickej vizitácii Ujvendyho z roku 1732 sa hovorí, že teraz je katolíckym farárom Pavol Osvaldóczy, ružomerský farár, lebo kostol Všetšvätých bol filiálnym kostolom mesta Ružomberka. 21. októbra 1711 mu bol vydaný register, ktorý obsahuje súpis majetku (zemí, lúk) kostola. Podľa kanonickej vizitácie z roku 1624 kostol mal tieto majetky: lúky: na Brankove, Hlaváčskom a Las pod Horičkou. Zeme: v Štiavniči vo Vyšnom Poli, Brezovej, v Klúčových, v Štiavničke na Kamennej a v Ludrovej v Sihoti. Keď Liptov r. 1673 prevzala jezuitská misia, vtedy kostol pre nedostatok duchovných sa stal filiálkou Sliačov. Miestnym farárom v Sliačoch bol Majthény, ktorý za desiatok administroval kostol Všetšvätých. R. 1712 nastal spor o desiatok, ktorý sa riešil v Trnave pred gene-

Gotický Všešvätský kostol v Ludrovej (pokračovanie zo str.6)

rálnym vikárom, arcibiskupom Ostrihomským biskupom Ladislavom Piberom a cirkevným súdom. Súd po uvážení rozhodol priznať decimu farárovi v Sliachoch. Pri vizitácii r.1713 vizitátor T. Pativeny videl, že je to nesprávne a na krivdu Ružomberčanov, lebo farár a kostol sa vydržiava z pozemkov, ktoré boli v chotári mesta, a preto kostol pripojil naspäť k Ružomberku. Farnosť do príchodu nového farára ostala pod správou Ružomberka. Kráľovským dekrétom z r. 1800 bolo rozhodnuté, že novoutvorené fary z filiálok, ktoré majú vlastné majetky, tak tieto prípadnú novoutvoreným farnostiam a týmto ukrátené fary budú odškodnené doplnkom kongruy. Magistrát mesta, za ktorý sa kryl miestny farár Kežmarský, obrátil sa na biskupa a dôvodil, že odtrhnutie farnosti Ludrová od mesta je v rozpore so správou, lebo majetky Všešvätského kostola sú na chotári Ružomberka. Odpoveď biskupa znie, že Ludrová je osada Ružomberka, a preto podstate majetkovej sa nič nemení. Ide len o novú duchovnú správu s počtom 1648 duší a farárovi z Ružomberka ostáva starať sa o 4767 duší. Kežmarský farár proti rozhodnutiu znovu sa odvolal na kráľovskú miestodržiteľskú radu, ktorá uznáva, že farnosť i kostol sa so všetkým oddeľuje od Ružomberka. Bol urobený popis dôchodkov fary u kostola. Rozhodnutie kráľovskej rady z roku 1806 dalo podnet patrónom kostola Všešvätých roku Rakovskovcom a Tholtovcov v Lipt. Štiavnicí k výstavbe nového kostola so sídlom v Lipt. Štiavnicí. Proti výstavbe sa ohradilo mesto, ktoré dôvodí, že Všešvätský kostol i s farou je na území Ružomberka. Ludrová patrí k mestu. Podlieha dŕvkam a povinnostiam mesta i vo veciach cirkevných, nakoľko mesto má výsady. Magistrát mesta píše na kráľovskú kúriu a dôvodí, že Ludrovci majú kostol v meste, na ktorého výstavbe po požari r. 1797 sa podieľali. Kostol v Štiavnicí bol projektovaný na 15.000 zlatých a tým by Ludrovci boli ukrátení, že by museli prispievať na jeho výstavbu. Ludrovci píšú protest. Protestný list, ktorý píšú slávnej stolici, aby sa vymanili z výstavby kostola v Štiavnicí. Dôvody:

1. Majú kostol na svojom chotári, chcú ho udržiavať, teda by bol nerozum od nich, aby na cudzom chotári sa k tomu podobrali.

2. Do Všešvätského kostola majú bližšie a lepšiu cestu ako do Štiavnice.

3. Dežmu odovzdávajú ružomerskému farárovi, lebo sú na jeho chotári i tá patrí ako ulica.

4. Kostolné lúky a zeme, ktoré teraz občania árendujú by im odpadli, lebo mesto keby a odlúčilo, by im árendu nedovolilo.

5. V Ludrovej je viacej katolíkov ako vo Veľkej a Malej Štiavnicí.

6. Keby sa hneď Všešvätský kostol mal i zrúcať, tak i v tom prípade pôjdu radšej do Ružomberka ako do Štiavnice.

Roku 1806 proti údajom Ludrovcov podáva odvolanie rodina Rakovských a rodina Tholtovcov z Veľkej a Malej Štiavnice, ktorá vyvracia ich dôvody, že patronát oni mali od nepamäti a kostol s farou tu boli, keď ešte nebolo Ružomberka. Dôvody Ludrovcov ohľadom kostola v Štiavnicí neobstoja lebo kostol Všešvätých udržiavajú oni ako patróni a do Štiavnice Ludrovci majú bližšie ako do mesta. Cesta do mesta nie je vždy schodná, lebo Revúca sa často vylieva a ťažko ju i na koňoch prebrodiť. Na kostol je všetko už pripravené a budova pre faru už je pod strechou. Prečo Ludrovci s mestom sa nebránili r.1787, keď na základe kráľovského nariadenia sa robili prvé kroky pre výstavbu fary a kostola. Všešvätský kostol je starý, ťažko ho opraviť a udržiavať. Farár J. Doľák r. 1806 svedčí, že

Južná strana svätyne

Gotický Všešvätský kostol v Ludrovej (pokračovanie zo str.7)

rodina Tholtovie z Veľkej a Malej Štiavnice odkúpila pozemok pri potoku od Mateja Droppu za 347 zlatých a z kresťanskej horlivosti ho darovala pod stavbu kostola. Nakoľko pozemok nebol dostatočný, rodina Rakovských darovala k nemu za svojho dedičného intravilánu popri ceste vedenej hore dedinou. J. K. Tholt dal vykopať kopáčom z Dúbravy základy pre čelnú stranu kostola a vežu. Listom zo dňa 8. októbra 1806 farár J. Dolák svedčí, že pri výstavbe fary, ktorá je už skoro hotová všetky práce previedli veriaci okrem troch rodín z Malej Štiavnice. Týchto prác sa zúčastnili aj zemaní luteránskeho náboženského vyznania. Najvyššia kráľovská miestodržiteľská rada nechala preriešiť komisiou apeláciu mesta Ružomberka vo veci Ludrovej, ktorú tvorili z jednej strany J. Dolák a z druhej richtár mesta I. Króner. Zisťujú sa kroky za dobrého počasia:

- 1) že do kostola v Ružomberku po vchod kostola Všešvätých treba ísť 3/4 hodiny.
- 2) od kostola Všešvätých po mlyn v Ludrovej je 2/4 hodiny cesty.
- 3) od mlyna po chodníku k vykopeným základom je 2/4 hodiny cesty.
- 4) komisia zistila, že farská budova je pod strechou. Dokončujú sa bočné steny a priečky.
- 5) základy sú vykopené a kameň je nalámaný asi v množstve 865 siah.
- 6) farár vydal na zhotovenie klincov pre šindle 360 zlatých, na železo 793 zlatých, na lámanie skál 892 zlatých, mužom tesárom, murárom a vápeníkom asi 400 zlatých, čo činí spolu 2.446 zlatých.

Po smrti J. Doláka, ktorý býval v Štiavnici nastúpil za farára F. Szlámkay, ktorý sa usadil na Kútoch a ten nesúhlasil s pozemkom pre kostol a žiadal pozemok pre kostol záhrady pri dedine. Veriaci, komposesorát, ba ani rodina Tholtovcov tento návrh neprijali. R. 1809 bola biskupom menovaná komisia, ktorá zistila, že pozemok nevyhovuje a aj fara sa postavila na mokrom pozemku. Tak sa potom stalo, že kostol tu nebol postavený ale sa postavil r. 1829 v Ludrovej. Rodina Rakovských prosí kráľovskú radu, aby povolila z novopostavenej budovy farskej v Štiavnici urobiť kostol, ktorý by bol pre kapacitu Štiavnice dostatočný. Kráľovská rada sa rozhodla, aby materiál, ktorý bol v Štiavnici na faru a kostol, oddali na výstavbu kostola v Ludrovej. Tradícia na ústach ľudu hovorí, že keď v Ludrovej postavili r. 1829 kostol, tak Všešvätský kostol začal pustnúť, bol zatvorený. Na južnej strane smerom k Ružomberku stála stará lipa, ktorá sa zdala vyschnutá, ale potom od r. 1841, keď komposesorát zo Štiavnice poskytol potrebné drevo a prispením ručných prác veriacich, nákladom patróna M. Rakovského bol vrátený službám Božím, tak stará lipa znova sa začala zelenáť. Kovalevský uvádza mená farárov Všešvätého kostola: Ján Fabrícius, Michal Prekepius, Juraj Philipý, Ján Benedikty, Matej Meško, Jozef Kosovič. V novopostavenom kostole v Ludrovej – oltáre, kazateľnu a vnútorné sochárske a rezbárske práce robil Alexander Belopotocký.

*Pokračovanie v budúcom čísle LH
Zo záverečnej diplomovej práce Jozefa Kučeru
Napísala B. Kučerová*

DEJINY SLOVENSKA

Slovanské nálezy na Liptove

Štúdiu a prvým rozsiahlejším, odbornejším výskumom Liptova sa začal zaoberať až univ. Prof. Vojtech Budinský – Krička. Do tej doby máme doložené rôzne amatérske výskumy z 19. a 20. stor., ktoré však nepriniesli veľa poznatkov o slovanskom osídlení Liptova. V porovnaní s okolitými regiónmi na Slovensku má Liptov menej archeologických nálezov z tohto obdobia, preto štúdium Slovanov na

Liptove je dosť náročné. Jednak najmä preto, že dodnes sa tu vykonali celkovo dva väčšie archeologické výskumy, a to v Liptovskom Mikuláši v roku 1943 spomínaným V. Budinským – Kričkom a v šesťdesiatych rokoch počas výstavby vodného diela Liptovská Mara, ktorý viedol Karol Pieta za Archeologického ústavu SAV v Nitre.

Prosiecky Hrádok

Prosieck (okr. Lipt. Mikuláš), Hrádok, 823 m n. m., doba laténska, včasný stredovek. Hradisko je známe svojimi včasno stredovekými nálezmi, ktoré tu vykonali – Mihálik v roku 1891 a K. Pieta roku 1972, 1993. Prosiecky Hrádok je v súčasnosti jediným slovanským výšinným sídliskom v Liptove. Datovanie jeho opevnenia nie je overené, ale nepochybne vzniklo už v neskorolatónskom období. K slovanským nálezom patrí hrot strelky s dlhými spätnými krídelkami a tordovaným driekom, dlhý 83 mm a malé železné nožnice s krátkymi úzkymi čepeľami. Časť zubadla môže byť včasno

stredovekého, ale i laténskeho pôvodu. Keramika ani kovové predmety neumožňujú v rámci uvedených časových úsekov detailnejšie datovanie. V blízkom okolí tejto lokality sú evidované ďalšie dve náleziská. Na svahoch západne od hradiska, v katastri obce Lipt. Anna, a v doline nad Prosieckou vyvieračkou 2 km od hradiska sa v roku 1949 našla časť zásobnice s okružím, zdobenej vlnicami z rozhrania doby rímskej a sťahovania národov. Prosiecka dolina v minulosti slúžila ako prechod z Považia smerom na sever.

Liptovská Mara

V oblasti Liptovská Mara III v polohe „Za panskými humny“ od roku 1968 prebiehal systematický archeologický výskum. Ťažiskom výskumu sú vrstvy z konca laténu, zo staršej doby rímskej a z doby sťahovania národov. Plochu lokality pokrýva vrstva ornice a splachov rôznej hrúbky. Našli sa i ojedinelé nálezy stredovekých predmetov (keramika, nože, strela do kuše), ako i niekoľko pomerne tenkostenných črepov, ktoré podľa vyvinutej profilácie okraja a výzdoby v podobe jednoduchej vlnice patria približne do 11. storočia. Boli tu aj odpadové jamy a dve rozsiahle stavby, predovšetkým bol silne porušený objekt s rozmermi asi 3x3 m, ktorého podlahu tvorila podlahá z vrstvy kameňov. Našiel sa tu i fragment kosáka, železné nože a šidlá. Keramiku podľa typickej profilácie a výzdoby bezpečne môžeme datovať do veľkomoravského obdobia. Strednohradištné osídlenie lokality bolo sústredené takmer výlučne do východnej časti jej areálu. Nálezy z tohto obdobia tvorí

prevažne len črepový materiál, pochádzajúci z hrubších, v ruke, ale i na kruhu zhotovených hrncov s esovitou profiláciou a so zreteľne von vyhnutým, kolmo zrezaným okrajom. Tento materiál datujeme do 9. storočia.

Celá Liptovská kotlina, ako to vidíme z historických štúdií a archeologických výskumov, bola osídľovaná od kamennej doby, cez dobu halštatskú a laténsku, dobu sťahovania národov, stredovek a až po súčasnosť. Prichádzajúce slovanské obyvateľstvo sem prichádzalo postupne, v etapách, a starousadlíci žili s novousadlíkmi, až kým sa novousadlíci úplne nevčlenili jednak do nových prírodných podmienok, ale najmä do spoločenského života v danej oblasti. Nedá sa hovoriť o násilnom osídľovaní, veď Slovania na našom území dlho žili i pod nadvládou iných etník(vid'. Problémy s Avarmi, Frankmi a pod.).

*Na základe archeologických správ
spracoval Štefan Valášek*

ZAÚJÍMAVOSTI

Malta

Väčšina ľudí pozná Maltu ako ostrovny štát poniže Sicílie. Osídľovanie na tomto ostrove začalo asi okolo roku 6000 tisíc pred n. l. Dodnes sa zachovali chrámové objekty a obydlia z pred mnohých rokov, ktoré vydávajú

svedectvo o jednej z najstarších európskych kultúr európskeho kontinentu. Môžeme tu nájsť nezvyčajné originálne podzemné sakrálné miesto a pohrebisko siahajúce do hĺbky štyroch poschodí, s mnohými do kameňa vytesanými

Malta (pokračovanie zo str.9)

obetnými oltármi a pohrebnými komorami. Nemyslíme si, že všetko na Malte je skryté v útrobach zeme. Kto má rád čerstvý morský vzduch a vôňu medovej d'ateliny, ten sa môže vydať na cestu za zašlými kultúrami a potulkami okolím. Človek z imponantných opevnení môže pozerieť na okolité polia, túlať sa po úzkych kľukatých uličkách, alebo sa kochať vo vyumelkovanvej architektúre pánskych palácov. Zaujímavá je nenápadnosť a neporušenosť obrazu miesta, akoby jeho zasnenosť, kde čakáme každým okamihom vynorenie sa zašlej kultúry dávnych čias. Dojem krajiny na nás pôsobí, akoby bola ponorená do nostalgie a nedotknuteľnosti turistického ruchu. V uliciach nás upútajú typické maltské, obločné vikiere skadiaľ nás pozorujú starší ľudia a nebadane skúmajú uličný ruch. Pekne vyzdobené malé koče "karrozzin" nás pozývajú k pohodlnej obchôdzke mestom. Akokoľvek

vyhnaných z ostrova Rhodos, stala sa najdôležitejšou baštou proti islamu a Turkom ohrozujúcich Európu. Johaniti silno ovplyvnili prístup obyvateľstva ku katolíckej viere. Križiaci vybudovali nedobytné opevnenia, proti ktorým sotva čo zmožol aj Hitler s celým technickým arzenálom, ale aj kostoly, paláce, hospice, ktoré doteraz nestratili svoj lesk a význam. To svedčí o pevnom a vytrvalom charaktere Malťanov, uznávajúcich hodnoty kresťanstva, v povinnosti starostlivosti o svojich starších najbližších príbuzných. Ich príklad je hodný nasledovania. Malťania majú starú reč z čias Féničanov, ktorá znie arabsko – taliansky. Pokojnosť a predovšetkým príslvečné pohostinstvo tvoria základný atribút Malťanov, ktoré vyzdvihol už sv. apoštol Pavol. Dúfajme, že napriek pribúdajúcemu turizmu a s tým spojeným napojením sa na ostatný svet si ostrov a jeho obyvatelia zachovajú spomínané hodnoty.

ostrov Malta a sv. Pavol

malá a nepatrná sa nám zdá Malta, predsa je mnohostranná a významná. Roku 60 po Kristovi tu stroskotala loď, na ktorej cestoval apoštol Pavol a obrátil obyvateľstvo na kresťanskú vieru. Odvtedy bola Malta kresťanom veľmi drahá. Roku 1530 pripadla rytierskemu rádu Johanitov (známi aj ako Maltézski rytieri resp. Maltézsky rád)

Zo zahraničnej tlače Mária Anderssonová

Encyklika Jána Pavla II. o ľudskej práci

LABOREM EXERCENS

Encyklika Laborem exercens bola napísaná ako cirkevný dokument venovaný 90. výročiu napísania sociálnej encykliky pápeža Leva XIII. Rerum novarum.

Ján Pavol II. písal túto encykliku predovšetkým o ľudskej práci a venoval sa v nej súvislostiam, ktoré sú s prácou spájané. Hovorí, že práca je nám ľuďom daná od samého Boha, aby sme si podmanili zem, ktorú nám On venoval. Ak chceme požívať chlieb, a to len každodenný, ale aj chlieb vedy a pokroku, musíme ho nadobudnúť „v pote svojej tváre.“

Výročie encykliky Rerum novarum sa slávalo v čase nových technologických, ekonomických a politických podmienok. S tým súvisiaca automatizácia nemala za následok len pozitívny rozvoj, ale aj negatívny vplyv na zamestnanosť človeka. Svätý otec v tejto súvislosti hovorí o človekovi ako a subjekte práci. Samotnú prácu a všetky výrobné prostriedky s ňou súvisiace chápe ako objekt práce. Aj keď je pravda, že človek sa narodila je povolaný na to, aby pracoval, v prvom rade práca je pre človeka a nie človek pre prácu. Z toho vyplýva, že subjektívnemu významu práce dávame prednosť pred objektívnym. Nie všetky politické programy však takto chápu tento vzťah. Práve takého prevrátenie poriadku by si podľa Jána Pavla II. zasluhovalo meno „kapitalizmus“, pretože s človekom sa zaobchádza ako s celým súborom materiálnych výrobných prostriedkov, akoby s nástrojom. Z toho dôvodu sa zrodila robotnícka otázka a vyvolala veľký elán solidarnosti medzi pracujúcimi ľuďmi. Podľa encykliky Rerum novarum to bola oprávnená reakcia na celý systém nespravodlivosti a do neba volajúcej krivdy. Od toho času sa rozvinuli nové formy neokapitalizmu a kolektivismu a pracujúci sa môžu zúčastniť na riadení a kontrole výroby podnikov.

Nesmieme zabudnúť ani na otázku nezamestnanosti. Svätý otec poukazuje na to, že vzdelanie je v tejto otázke dôležité, no nie

vždy je to tak. Pri rozhodovaní akú profesiu si človek zvolí, musí sa vedieť prispôbiť podmienkam spoločnosti. Pretože práve nezamestnanosť inteligencie vzniká alebo vzrastá vtedy, keď sa dostupné vzdelanie nezameriava na také druhy zamestnania, ktoré vyžadujú skutočné potreby spoločnosti. S nezamestnanosťou ide ruka v ruke aj chudoba. Chudobní sa objavujú ako dôsledok zneváženia dôstojnosti ľudskej práce, a to buď preto, že sa obmedzili pracovné príležitosti, alebo preto, že sa znižuje hodnota práce a práv, ktoré z nej vyplývajú.

Prácu môžeme pokladať za čnosť. Čnosť ako morálna schopnosť je to, čím sa človek stáva dobrým, teda aj prácou. Prácu však možno aj rozličným spôsobom proti človeku použiť, a to napríklad systémom nútenej práce v koncentračných táboroch. Práca je v istom zmysle podmienkou, ktorá umožňuje založiť si rodinu. Rodina totiž vyžaduje prostriedky na hmotné zabezpečenie, ktoré človek nadobúda prácou.

Tretia časť encykliky rozoberá problém konfliktu medzi prácou a kapitálom tzn., medzi úzkou a veľmi vplyvnou skupinou podnikateľov, alebo držiteľov výrobných prostriedkov a veľkými masami ľudí, ktorí tieto prostriedky nemajú a na výrobnom procese sa zúčastňujú výlučne svojou prácou. Konflikt vznikol tak, že robotníci dávali svoju prácu k dispozícii podnikateľom a oni vidinou vyššieho zisku odmeňovali robotníkov čo možno najnižšou mzdou. Cirkev však stále učila, že platí zásada prvenstva práce pred kapitálom, pretože všetko čo rozumieme pod pojmom „kapitál“ je iba súhrn „vecí“ a pod pojmom „práca“ chápeme človeka ako osobu a ľudskú bytosť. O tom hovorí aj výročná encyklika Rerum novarum, ktorej predmetom je sociálna otázka, a ktorá okrem iného kladie dôraz na vlastníctvo. To isté robí aj encyklika Mater et magistra. Treba zdôrazniť, že pracujúci človek netúži iba po náležitej odmene za prácu, ale aj po tom aby mal povedomie, že

Encyklika Jána Pavla II. o ľudskej práci (pokračovanie zo str.11)

pracuje „na svojom“. Svätý otec v tomto kontexte hovorí, že práca nie je len povinnosťou alebo záväzkom, ale aj zároveň zdrojom práv pracujúceho človeka. Reč je najmä o právach a povinnostiach vo vzťahu medzi zamestnancom a zamestnávateľom. Z toho vyplýva na pravidelný odpočinok v týždni zahrňujúci nedeľu, právo na dovolenku, na zabezpečenie v starobe, na združovanie atď. Práve v súvislosti so združovaním pápež hovorí o tvorení spolkov a zväzkov, ktoré poznáme pod názvom „odborníci“. Cieľom odborných organizácií je aktivita najmä priemyselných robotníkov bojujúcich za svoje spravodlivé práva s podnikateľmi. Nemýľme si však tento boj s politikou, lebo to nie je úlohou odborov.

No keď už spomíname priemysel, nesmieme zabudnúť na ďalšiu významnú oblasť práce, a to práce v poľnohospodárstve. Práca v tomto odvetví prináša nemalé ťažkosti, je vyčerpávajúca, fyzicky namáhavá a nedostatočné uznanie zo strany spoločnosti spôsobuje u ľudí pracujúcich v poľnohospodárstve pocit spoločenského odtrčenia, čo určite nie je na mieste. V ostatnom čase národné spoločenstvá obrátili pozornosť na problém postihnutých ľudí spojený s prácou. Je teda povinnosťou nie len zamestnávateľa, ale aj celej spoločnosti vytvoriť postihnutým osobám také podmienky, aby boli schopné

zapojiť sa do výrobných činností a sprístupniť im prácu podľa ich možností, lebo to vyžaduje ich ľudská dôstojnosť.

Nakoniec sa Svätý otec aspoň stručne o takzvanej migrácii za prácou a dáva nám na vedomie, že migrácia sa nijakým spôsobom nesmie stať príležitosťou na finančné alebo spoločenské vykorisťovanie. Poslednú časť úvah o ľudskej práci sa patrí venovať duchovnosti práce v kresťanskom zmysle slova. Nezabúdajme, že človek stvorený na Boží obraz, sa svojou prácou zúčastňuje na diele Stvoriteľa. Túto pravdu nachádzame už na samom začiatku Svätého písma v knihe Genezis, kde sa samo dielo stvorenia predstavuje vo forme „práce“, ktorú Boh vykonal v priebehu šiestich dní, aby si na siedmy deň odpočinul. Tá istá kniha hovorí, že človek má prácou napodobňovať Boha.

Na samý koniec nám Svätý otec odkazuje toto: „Nech kresťan, ktorý pozorne počúva slovo živého Boha a spája prácu s modlitbou, vie aké miesto má jeho práca nielen v pozemskom pokroku, ale aj vo vzraste Božieho kráľovstva, do ktorého sme všetci povolani silou Ducha Svätého a slovom evanjelia.“

Spracovala: Katarína Dutková

KULTÚRA

Spomienka na Jána Kalinčiaka – 137. výročie úmrtia

Narodil sa 10.08.1822 v Hornom Záturčí, v rodine evanjelického farára. Študoval na gymnáziu v Gemeri, na lýceu v Levoči, v Bratislave, v Halle. Pôsobil ako vychovávateľ, riaditeľ gymnázia a aj ako redaktor časopisu – Orol v Martine. Patrí do slovenskej romantickej literatúry. Bol členom štúrovej školy. Písal poéziu a prózu. Venoval sa literárnej kritike. Zomrel 16.6.1971 v Martine. Jeho najvýznamnejšie diela sú:

Moja mladosť, Smutný pohreb, ľubostná báseň- Márii od Jána, Lúčenie s Ľ. Štúrom v básni – V lúčivom zasadnutí 17.júna 1843, Poviedka Kráľuv stúl, Bozkovci, Milkov hrob, Púť lásky, Knieža liptovské, Reštavrácia, Orava, Mládenec slovenský, Serbiánka, Svätý duch, Láska a pomsta, atď.

Veríme, že Vás niektoré dielo tohto spisovateľa zaujme a sprijemní vám Vašu dovolenku počas letných dní.

Anna Macková

Netradičná rozlúčka predškolákov s nocovaním v materskej škole Ludrová

Je štvrtok, deň ako každý iný, ale predsa v niečom výnimočný. Výnimočný pre predškolákov, ktorí trávajú posledné dni v MŠ.

Slniečko, dobré počasie a skvelá nálada nás, pani učiteľky p. Hadačovú, p. Potockú, p. Ondrejkovú, p. Jandurovú a 16 predškolákov vytiahli na turisticko-poznávací výlet do neďalekého kostola v Ludrovej s cieľom poznávať históriu. Sprevádzal nás pán Vandák aj s odborným výkladom. Turistickú vychádzku deti zvládli na jednotku. Odmenou pre nich bola chutná kapustnica, po nej detská disco-párty, tvorivé dielne - deti vyrábali sadrové obrázky. Vo večerných hodinách opekanie slaninky a večerný pochod na Čerená. Nakoniec očakávaná chvíľa – nocovanie v MŠ bez maminky a otecka, len s obľúbenou hračkou. Deti dokázali, že sú odvážne, bez problémov zvládli dvojdňový pobyt s nocovaním v MŠ.

Čo dodať na záver?

Sme radi, že Vaše deti navštevujú materskú školu v Ludrovej. Ďakujeme všetkým rodičom detí MŠ za úspešnú spoluprácu v školskom roku 2007/2008, za

sponzorskú, brigádnickú a materiálno-technickú výpomoc, za spoluorganizovanie akcií MŠ.

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu v novom školskom roku.

Tatiana Ondrejková – riaditeľka MŠ Ludrová

Slovo riaditeľa školy

Milé deti, vážení rodičia a verejnosť,

Vždy keď sa v živote človeka deje niečo pekné, tak si ani nestíha uvedomovať ako rýchlo to letí. Len nedávno sme privítali v škole nových prváčikov a dnes už môžeme hovoriť, že sú z nich druháci, ktorí majú pred sebou prázdniny. Vlastne to môžeme povedať o všetkých deťoch našej školy – všetky sa nám posunuli o jednu triedu vyššie. No a samozrejme naši štvrtáci poskočili ako hovoria priaznivci počítačových hier o celý jeden level ... J ... priamo do mesta. Takže milí štvrtáci netreba smútiť, lebo tento kolobeh je prirodzenou zákonitosťou Stvorenia a zaručuje vám nové zážitky, kamarátstva a priateľstva a veľa veľa nových vecí.

Môj príhovor by som chcel v tejto chvíli posunúť nielen na retrospektívu uplynulého školského roka, ale chcel by som, aby boli

v mojich slovách zachytené dva roky, ktoré som strávil v prekrásnej ludrovskej škole.

Ako asi väčšina z vás vie, posledné tohtoročné školské zvonenie pre štvrtákov bude, bude aj mojou rozlúčkou s našou školou. Od ďalšieho školského roka odchádzam pôsobiť na základnú školu do obce kde žijem – do Liskovej.

Ak je mi daná možnosť, vyjadriť pár myšlienok v tomto čísle Ludrovského hlásnika, tak k môjmu odchodu chcem povedať len toľko, že je to preto, že budem pôsobiť v obci, v ktorej žijem. Za iných okolností by som z Ludrovej neodišiel.

Dovoľte mi teda na tomto mieste poďakovať všetkým deťom, ktoré som tu stretol – lebo oni sú najväčšími učiteľmi nás dospelých, rodičom za podporu a trpezlivosť (ale aj ochotu J) prijímať spôsob našej práce, širokej verejnosti

Milé deti, vážení rodičia a verejnosť (pokr. zo str.13)

za podporu „na diaľku“ a vysielanie pozitívnych energií smerom ku škole. (tým netvrdím, že všetko čo sme robili sa podarilo k úplne všeobecnej spokojnosti). Moje poďakovanie patrí taktiež všetkým - ako sme si zvykli hovoriť sponzorom školy, za finančné príspevky, ktoré nám umožnili materiálne skvalitniť výchovno – vzdelávací proces. Vďaka nim sme zažili aj pekný Majáles, vynikajúce požiarnické a poľovnícke gulášiky. Tento školský rok sme absolvovali v rámci školy v prírode v Ždiari výlety lanovkou na Skalnaté pleso, výlet na hranice s Poľskom, návštevu Štrbského plesa a hry v krásnej tatransko – belianskej prírode. Poďakovanie patrí aj Obecnému zastupiteľstvu ako zriaďovateľovi školy a osobne pánovi starostovi Peňovi Dutkovi.

No a to najlepšie na záver? **J** Chcem sa poďakovať kolegyniam – pani učiteľke Soni Firicovej a pani vychovávateľke Monike Kubalovej za to, že mi svojim prístupom uľahčili nástup do funkcie na našej škole. Myslím, že sa nám podarilo postupne vytvoriť zohratý

a vyvážený tím, ktorý rozbehol pár pekných a nezabudnuteľných akcií. Som rád, že sa pani učiteľka Soňa Firicová vracia do školy. Obe dievčatá sú pre mňa svojimi skúsenosťami zárukou pokračujúceho zvyšovania kvality školy (dúfam dievčatá, že sa budem môcť niekedy pozvať na kávu **J**). Za prácu odvedenú v tomto školskom roku chcem poďakovať aj zastupujúcej pani učiteľke Táni Šindleryovej, na chvíľku zastupujúcej pani učiteľke Stanke Šefrankovej, pánovi farárovi Jánovi Garajovi a Gabike Kubačkovej s manželom Jožkom.

Jedno špeciálne poďakovanie chcem vysloviť pánovi Jozefovi Vandákovi, ktorý ma pri mojich potulkách okolo Všetehsvätského kostolíka pozval dnu a stal sa mi sprievodcom v objavovaní krásy a mystérií tohto silného energetického miesta.

Ešte raz prosím prijmite moje poďakovanie za všetko pekné, čo som u vás prežil.

S úctou Peter Kulich

KARHÁME

Naše deti a mládež, ktoré takýmto spôsobom ničia areál MŠ a budovu ZŠ

Futbal – muži späť v V. lige

Po jednej futbalovej sezóne vracajú sa späť do V. ligy, domáci muži, ktorí sa stali víťazmi I. oblastnej triedy. Stalo sa to, čo málokto z nás očakával, pretože sme mužstvo špeciálne neposilňovali, dali sme možnosť domácim dorastencom. Obrat nastal po zimnej prestávke, kedy sa k mužstvu z hosťovania vrátil **Matej Meško** a taktiež sa podarilo zaregistrovať dve posily zo zahraničia – **Martina Hubu**, ktorý sa vrátil z USA a **Andrea ENU**, taliana, ktorý podniká a žije v Ružomberku. Aj keď o postupe sa rozhodlo až v poslednom zápase, mužstvo si za jarný finiš postup zaslúžilo, veď na jar prehralo iba v jednom zápase. Za tento úspech treba poďakovať hlavne hráčom, ktorí postup vybojovali, trénerom, realizačnému tímu, funkcionárom OŠK, sponzorom, ktorí pomohli

dofinancovať všetky potreby, ktoré klub pre vytvorenie podmienok hráčom, potreboval zabezpečiť.

Ďalej nás teší, že po rokoch sa podarilo v uplynutej sezóne, dať dokopy žiacke družstvo, ktoré vďaka trénerom – obetavým rodičom výborne zvládlo svoj vstup do súťaže a nehralo v nej posledné husle. Do budúcej sezóny, zostáva len veriť, že klubu sa podarí i naďalej vytvárať čo najlepšie podmienky pre všetky 3 družstvá, aby sme aj o rok mohli konštatovať, že sezóna bola pre ludrovský futbal úspešná.

Ďakujeme všetkým, ktorí pomohli futbalu v obci v uplynulej sezóne.

Peter Dutka – predseda OŠK

Hráči a funkcionári víťaza I. triedy (chýbajúci: J. Haspra, M. Huba)

Konečné tabuľky ročníka 2007-2008

I. trieda - muži:

klub	zápasy	výhry	remízy	prehry	skóre	body
1. Ludrová	26	18	3	5	60 : 36	57
2. Švočov	26	16	5	4	68 : 33	54
3. Kvačany	26	13	8	5	42 : 28	47
4. Lkavka	26	12	5	9	54 : 43	41
5. Beňadiková	26	13	2	11	49 : 41	41
6. I. Hrádok	26	13	4	10	55 : 45	40
7. Ilarovo	26	10	7	9	47 : 42	37
8. Janček	26	10	5	10	46 : 40	36
9. Príbylica	26	9	4	13	43 : 45	31
10. Podlarení	26	9	3	14	39 : 44	30
11. Starý Žost	26	9	3	14	50 : 59	30
12. Starý Kríž	26	8	5	13	39 : 47	29
13. I. Lužná	26	8	3	15	26 : 60	27
14. V. Dabová	26	5	1	20	33 : 88	16

I. trieda – dorast:

klub	zápasy	výhry	remízy	prehry	skóre	body
1. Likavka	26	20	3	3	87 : 31	63
2. Dúbrava	26	18	4	4	78 : 33	58
3. Švočov	26	16	1	9	89 : 54	49
4. Starý Žost	26	14	5	7	48 : 32	47
5. Starý Kríž	26	11	2	10	78 : 40	44
6. Vyehodina	26	13	1	9	71 : 59	43
7. Hrbecov	26	11	4	11	47 : 59	37
8. P. Lupča	26	10	5	11	42 : 47	35
9. Ludrová	26	11	2	13	56 : 62	35
10. L. Jan	26	10	2	14	54 : 75	32
11. Beňadikovo	26	9	2	15	50 : 57	29
12. Lužný	26	7	3	16	49 : 85	24
13. Ilarovo	26	7	2	17	37 : 84	23
14. I. Osada	26	2	1	23	35 : 103	7

II. trieda – žiaci:

klub	zápasy	výhry	remízy	prehry	skóre	body
1. Hrbecov	20	19	1	0	99 : 8	58
2. Beňadiková	20	15	2	3	113 : 21	47
3. V. Dabová	20	13	2	5	80 : 42	41
4. Komaňatná	20	13	1	6	98 : 35	40
5. I. Revúca	20	12	2	6	75 : 29	38
6. P. Lupča	20	9	0	11	60 : 84	27
7. Ludrová	20	8	2	10	44 : 40	26
8. I. Osada	20	7	1	12	43 : 94	22
9. Ivachová	20	4	1	15	69 : 104	13
10. Lužný	20	1	0	16	39 : 72	12
11. I. Kapľ	20	0	0	20	18 : 209	0

Súčasnú družstvo dorastu

Nové družstvo žiakov

OBRAZOVÉ SPRÁVY

Deň detí s hasičmi

Deň detí s poľovníkmi

Májová povodeň zničila oporný múr potoka

Júnová veterná smršť zlomila lipu pod kostolom

Vydáva Obec Ludrová. Redakčná rada občasníka: Peter Dutka (pd), Jozef Janiga (jj), Jozef Vandák (jv), Mgr. Peter Kulich (pk). Sadzba: RNDr. Dušan Dírer. Redakcia občasníka má sídlo na Obecnom úrade v Ludrovej. Internet: www.ludrova.sk/hlasnik. Neprešlo gramatickou úpravou.

Povolené OÚ v Ružomberku pod reg.č. OÚ-2/1997. Vytlačila Tlačiareň EPOS Ružomberok.